

گفت‌وگوی صبا با عوامل فیلم روز مات

کلمه و هویت دویار

مریم عظیمی
گفت‌وگو

روز مات به کارگردانی محمود نوری و تهیه‌کنندگی محسن علی‌اکبری این روزها در سینماهای هنر و تجربه اکران می‌شود و با فرم متفاوتی که برای طرح مسئله دارد توجه مخاطبان را جلب می‌کند. در این فیلم شاهد یک روز از زندگی یک زوج و کشاکشی میان بقا و گریز هستیم. در ادامه‌گپ و گفت‌خبرنگار صبا با عوامل این فیلم را می‌خوانید.

محسن علی‌اکبری:

به آینده سینمای ایران خوشبین هستم

محسن علی‌اکبری فعالیت‌های هنری‌اش را از مسجد جواد الائمه و پیش از انقلاب آغاز کرده و بعد از مجروحیت در جبهه که ادامه را برایش ناممکن کرده بود به فعالیت‌هایش در مرکز حوزه هنری و به عنوان تهیه‌کننده فیلم ادامه داده است. از میان آثار او می‌توان به استرداد، یاسین، همیشه پای یک زن در میان است، تلفن همراه رئیس جمهور، پایان دوم و جای او دیگر خالی نیست اشاره کرد.

از نگاه خود به هنر و سینما و شکل‌گیری «روز مات» بگویید.

ما پیش از انقلاب پایگاهی به نام مسجد جواد الائمه داشتیم در آن به فعالیت‌های هنری می‌پرداختیم دوستانی مثل آقای سلحشور و دوستان دیگر نیز که از همان منطقه بودند بعد از انقلاب در حوزه هنری گرد هم آمدند و من نیز به آنها پیوستم با توجه به اینکه ما قبل از انقلاب هم نگاه فرهنگی داشتیم دوستان پیشنهاد کردند که در زمینه فیلم و سینما فعالیت کنیم. در دوره فعالیتیم در زمینه فیلم و سریال در ۳۰ اثر با کار اولی‌ها همکاری کرده‌ام و این افتخاریست برای من که در طول این سال‌ها اکثر آنها با نسل جوان کار کردم. نسلی که اولین فیلمشان را می‌ساختند. مثلاً آقای احمد رضا درویش همینطور مرحوم ملاقلی‌پور و آقای هنرمند و خیلی از دوستانی که امروز هم فعالیت می‌کنند. همیشه دوست داشتم با عزیزانی کار کنم که جوان و فیلم اولی بودند و آورده‌ای برای سینمایی کشور داشتند. «روز مات» سال ۹۹ ساخته شد و بنا به مشکلاتی نمی‌توانست اکران شود ولی خدا را شکر که در حال حاضر مجوز اکران گرفته است. روز مات یک فیلم خاص یعنی از همان تیپ فیلم‌هایی است که من دوست دارم و یک جوان به نام دکتر محمود نوری که فرزند هنرمند نقاش و جانباز انقلاب اسلامی آقای حسین نوری هستند و بخش عمده‌ای از کارهای فیلم مثل نویسندگی و کارگردانی و فیلمبرداری و تدوین را خودشان انجام دادند. «روز مات» توانست در جشنواره جیپور هند به عنوان فیلم اول شناخته شود و از روزی که در هنر و تجربه اکرانش آغاز شده خوشبختانه صاحب نظران، منتقدان و هنرمندانی که به دیدن فیلم آمده‌اند باز خورد مثبتی داشته و از فیلم خوششان آمده است و معتقد بودند که فیلم بسیار خوش ساخت و روان است. جا دارد که از محمود نوری عزیز نه تنها اینجا بلکه همه جا به خاطر این مقدار از نبوغ و استعداد تقدیر و تشکر کرد.

فیلمسازی هم به ساخت مستند می‌پرداختند و هم برخی از تئاترهای خودشان را به شکل تله تئاتر در آوردند و حتی فیلم پرواز دست‌های من که یک فیلم بلند است را نیز در کارنامه دارند. به هر حال در این فضا برای من از سنن کودکی یک تصمیم بسیار مشخص بود که به فیلمسازی علاقه دارم.

باشد و بتواند با آن ارتباط برقرار کند و بتوانیم سال‌های بعد فیلم‌های دیگری از آقای نوری و افرادی مانند ایشان ببینیم.

محمود نوری:

تنازع بقا در فیلم فرنسی به نئورالیسم است

محمود نوری در رشته سینما تحصیل کرده و دکتری تاریخ هنر اسلامی را دارد او به عنوان مدرس برخی واحدهای سینمایی در دانشگاه هنر تهران یعنی همان دانشکده‌ای که در آن تحصیل کرده نیز فعالیت می‌کند. «روز مات» اولین فیلم بلند محمد نوری به عنوان کارگردان است و پیش از این فیلم‌های کوتاه باز یگر، روز شک، پیشیز، خودپرداز و فصل را با بازیگری پرویز پور حسینی ساخته است.

گرایش به فیلمسازی چگونه شکل گرفت؟

من در یک خانواده هنرمند رشد کردم یعنی پدرم آقای حسین نوری هنرمند جانباز ۷۰ درصد انقلاب و به ویژگی نقاشی با دهان مشهور هستند. متأسفانه دست و پای ایشان به خاطر شکنجه‌هایی که در دوران قبل از انقلاب متحمل شده‌اند از کار افتاده است ایشان علاوه بر نقاشی با دهان به نویسندگی و کارگردانی تئاتر هم پرداختند و اینکه شکنجه شدند نیز به خاطر نمایشنامه‌ای بود که پیش از انقلاب نوشته بودند. آثار شاخصی مثل خرقة ارغوانی و نمایشنامه شهود که هر دو مورد تقدیر جشنواره فجر قرار گرفت را نوشتند. بدین شکل فضای هنری در خانه و افکار من غالب بود. علاوه بر این پدرم در زمینه

ایده «روز مات» و انگلیسی صحبت کردن کاراکترهای آن چگونه شکل گرفت؟

ایده اولیه این فیلم بیشتر از درگیری ذهنی خودم با مسئله زبان و اینکه ما صرفاً با کلمات سر و کار نداریم و در واقع با ذهنیت و تأثیر زبان بر آن نیز روبرو هستیم شکل گرفت. اینکه زبان می‌تواند سمبل خوبی باشد برای آنکه اختلافات فکری که در جامعه وجود دارد را به شکل نمادین در یک داستان خانوادگی نشان دهیم. در تجربه‌ای که به تماشای نشینید زبان تبدیل به آلمانی می‌شود برای اینکه سعی کنیم بخشی از ماجرابی که در جامعه مان می‌گذرد را درک کنیم. در واقع مسئله زبان آنقدر برای من از نظر ذهنی درگیر کننده بود که به ایده‌های مختلفی فکر می‌کردم. اینکه چگونه می‌شود ایده دراماتیکی را در فضای ایران پیش برد در حالی که زبان فیلم انگلیسی باشد و خود این مسئله بیشتر از «روز مات» برایم مطرح بود و اتفاقی که در آن افتاد انتخاب از میان آن ایده‌ها برای ساخت یک کار جمع و جور بود. یعنی اثر کم کارا کتر باشد و از نظر پروداکشن پیچیده نشود. حین نگارش و ایده پردازی حس کردم که تلفیق این ایده با ماجرای شیر خشک نتیجه خوبی می‌دهد یعنی فضایی که هم بحث مهاجرت و صحبت کردن به

چقدر اهمیت دارد که یک تهیه‌کننده آزادی عمل کافی به فیلمسازی که با او همکاری می‌کند بدهد؟

وقتی که اعتماد ایجاد شد اگر غیر از این عمل کنی اشتباه کرده‌ای. وقتی کارگردان می‌گوید که من فیلمبردار خوبی هستم من به عنوان تهیه‌کننده چند فیلم کوتاه و چند حرکت دوربین از او می‌بینم و پس از یک روز اول فیلمبرداری واقعاً به این نتیجه می‌رسم که او قابلیت انجام این کار را دارد یا نه و این کار را به او می‌سپارم. البته این مسئله صرفاً در همکاری من با آقای نوری نبوده و من کلا سعی می‌کنم که به کارگردان آزادی کامل بدهم و برای انتخاب‌هایش احترام قائل می‌شوم. حال ممکن است بر سر برخی از انتخاب‌ها با هم بحث کنیم اما اگر من تهیه‌کننده به کارگردان اعتماد کامل نداشته باشم قطعاً بقیه عوامل نیز آنگونه که باید و شاید دلسوزی نمی‌کنند و اگر حس کنند که بین تهیه‌کننده و کارگردان مشکلی هست امکان دارد که در روحیه آنها نیز تأثیر منفی بگذارد و در نهایت در کل فیلم این تأثیر منفی نمود پیدا می‌کند.

سخن پایانی

من برای آینده سینمای ایران بسیار خوشبین هستم. مادر جشنواره فجر شاهد حضور جوانان خوبمان در این عرصه بودیم و این مایه امید برای نسل ماست که نسل اول انقلاب هستیم. چرا که می‌بینیم این جوانان آمدند و این پله‌هایی که ما تا نیمه توانستیم بالا بیاوریم را ادامه می‌دهند و به سمت اوج حرکت می‌کنند و من برای همه آنها آرزوی موفقیت می‌کنم و امیدوارم که مخاطب نیز از فیلم «روز مات» راضی